

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії і спеціальних методик*



ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
логопедії і спеціальних методик
протокол № ____ від ____ 2020

р.

Завідувач кафедри

_____**Олексій ГАВРИЛОВ**

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА НА ПОСАДІ ЛОГОПЕДА В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРАХ ОКК 11.02

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Викладач (викладачі)	Ткач Оксана Михайлівна
Контактний телефон	тел. (03849) 7-63-68
E-mail	kaflogoped@ukr.net, kaflogoped@kpnu.edu.ua
Профайл викладача	https://logo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/tkach-oksana-mykhajlivna/
Назва освітньої програми	Спеціальна освіта (Логопедія).
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта. (Логопедія)
Статус дисципліни	Дисципліна професійної підготовки. Нормативна навчальна дисципліна
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=8806
016 Спеціальна освіта (Логопедія) <i>ПРЕРЕКВІЗИТИ І КОРЕКВІЗИТИ КУРСУ</i>	
Міждисциплінарні зв'язки	“Логопедія”, “Логопсихологія”, “Спеціальна педагогіка з історією логопедії”, “Пропедевтика мовленнєвих порушень”, “Методи відбору у заклади для дітей з ТПМ”,

Мова викладання	“Організація логопедичної допомоги”, “Логодіагностика”, “Методика логопедичної підтримки дітей з комбінованими порушеннями у розвитку” українська
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ	

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	2022-2023	2022-2023
Семестр вивчення	2	2
Кількість кредитів ЄКТС	9	9
Загальний обсяг годин	270 год.	270 год.
Кількість годин навчальних занять		
Лекційні заняття		
Практичні заняття		
Семінарські заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна та індивідуальна робота	270 год.	270 год.
Форма підсумкового контролю	диференційований залік диференційований залік	
Анотація курсу	Програма виробничої практики на посаді логопеда в інклюзивно-ресурсних центрах (надалі – ІРЦ) підготовлена для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.01 Логопедія за ОПП Спеціальна освіта (Логопедія) ступеня вищої освіти магістр. Вона виступає складовою частиною навчального процесу, забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів з практичною роботою в різних типах освітніх закладів, сприяє формуванню творчого ставлення до професії логопеда. Вона направлена на оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними технологіями, формами організації і відповідним інструментарієм праці в контексті підготовки за ОПП Спеціальна освіта (Логопедія), формування та розвиток у них професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час безпосередньої логопедичної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх використовувати у процесі практичної діяльності.	
Консультації з навчальної дисципліни	Онлайн-консультації або очні консультації (згідно графіка)	
Мета і завдання курсу	Метою виробничої практики на посаді логопеда в ІРЦ є узагальнення і вдосконалення професійно-педагогічних знань, умінь і навичок, отриманих в період навчання і попередніх практик; формування вміння застосовувати теоретичні знання в практиці психокорекційної і логопедичної роботи; вибирати і застосовувати методи,	

форми і прийоми подолання порушень мовленнєвої діяльності дітей; проводити вивчення пізнавальної діяльності дітей, аналізувати результати дослідження; здійснювати перспективне і поточне планування змісту всіх видів логопедичної роботи; визначати і реалізовувати завдання логопедичного супроводу корекційної роботи, обґрунтовано вибирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання порушень мовленнєвого розвитку й розвитку вищих психічних функцій у дітей з особливими освітніми потребами; робити оптимальний відбір методик корекційного впливу, матеріалу, наочних і технічних засобів з урахуванням логопедичної корекції порушених функцій; виготовляти демонстраційний і роздатковий дидактичний матеріал для корекційних занять; володіти прийомами організації спільної роботи з педагогами і батьками дітей з особливими освітніми потребами.

Основними завданнями є:

1. Проведення діагностичної оцінки навчальної (пізнавальної) діяльності дитини з особливими освітніми потребами: визначити рівень сформованості знань, вмінь, навичок відповідно до навчальної програми або основних критеріїв формування вмінь і навичок дітей дошкільного віку; проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини з порушеннями мовлення.
2. Участь у засіданнях фахівців центру з метою обговорення узагальнення результатів комплексної оцінки.
3. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) і інших закладах освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти (не відвідують заклади освіти) та не отримують логопедичної допомоги.
4. Ознайомлення батьків (одного з батьків) або законних представників дитини з особливими освітніми потребами з висновком про комплексну оцінку, умовами навчання та надання психолого-педагогічної допомоги у закладах освіти (у разі здобуття дитиною дошкільної або загальної середньої освіти).
5. Участь у складанні, виконанні, коригуванні індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами в частині надання логопедичної допомоги, змісту, форм та методів навчання відповідно до їхніх потенційних можливостей.
6. Участь у команді психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, а також психолого-педагогічних комісіях спеціальних закладів

загальної середньої освіти з метою моніторингу динаміки розвитку.

7. Надання методичної допомоги педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) і інших закладів освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, батькам або законним представникам дітей з особливими освітніми потребами щодо особливостей організації психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг.

8. Надання консультативної та психологічної допомоги, проведення бесід з батьками (законними представниками) дітей з особливими освітніми потребами у формуванні позитивної мотивації щодо їхнього розвитку.

9. Моніторинг динаміки розвитку дітей з особливими освітніми потребами шляхом взаємодії з їхніми батьками (законними представниками) і закладами освіти, в яких вони навчаються.

10. Організація інформаційно-просвітницької діяльності через проведення конференцій, семінарів, круглих столів, тренінгів, майстер-класів тощо з питань надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.

11. Підготовка і впорядкування звітної інформації про результати діяльності ІРЦ для засновника, відповідного структурного підрозділу з питань діяльності ІРЦ органів управління освітою, а також аналітичної інформації для відповідного центру підтримки інклюзивної освіти.

12. Опанування прийомами організації спільної роботи зі спеціалістами, які забезпечують реалізацію різних аспектів корекційної допомоги, проведення пропаганди логопедичних знань серед вихователів, вчителів, співробітників реабілітаційних центрів і громадський об'єднань, батьків, що сприятиме підвищенню їх педагогічної компетенції.

ФОРМАТ КУРСУ

Форми та види проведення навчальних занять

Форма навчання – денна / заочна

Види навчальних занять:

виконання практичних завдань, самостійна та індивідуальна робота

Методи та форми контролю

Методи контролю: відвідування корекційних та виховних занять, дискусії, вирішення проблемних ситуацій тощо.

Форми контролю: поточний контроль (усне опитування, звітна документація практики, захист результатів проведеного дослідження, презентації виконаних завдань; підсумковий контроль (диференційований залік).

Необхідне технічне та програмне забезпечення, обладнання

Технічне комп'ютерне забезпечення для показу презентацій, відео матеріалів.

Індивідуальні завдання

Інтегральна компетентність (ІК)

Загальні компетентності (ЗК)

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

Вивчення наукової літератури з предмету, розробка презентацій, адаптація та модифікація навчальних програм, написання рефератів.

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти в цілому та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК 7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу виховання, навчання і розвитку дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку і умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК 9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 9. Вільно спілкуватись усного письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері логопедії, спеціальної та інклюзивної освіти в цілому.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з порушеннями мовлення.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Необхідність дотримання обов'язкових принципів академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності в КПУНУ https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view та Положенням про дотримання академічної доброчесності <https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view>
2. Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковою складовою організації освітнього процесу. Про неможливість відвідування занять з поважних причин мають завчасно повідомляти викладача (-ів). Деталі за покликанням: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>
3. Підтримується креативна ініціатива здобувача (-ів) вищої освіти.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Результати проходження виробничої науково-дослідної логопедичної практики первинно обговорюються зі здобувачами-практикантами за участю вчителя-логопеда та керівництва закладу освіти за місцем її проходження.

Теоретично-практичні здобутки практикантів оцінюються за системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості поетапного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Підведення підсумків практики проводяться на підсумковій конференції в закладі вищої освіти, організованій з її захисту за участю методиста і керівника.

Форми оцінювання

Матеріали практики (звітна документація) подаються методисту після закінчення терміну проходження протягом наступного тижня. На захисті практики керівником практики від закладу вищої освіти виставляється диференційований залік. Оцінювання відбувається з урахуванням якості виконання завдань практики, ставлення до педагогічної діяльності, дисциплінованості та самостійності студента, систематичності в роботі, відгуку вчителя-логопеда та педагогічного колективу закладу освіти, правильності оформлення звітної документації.

Розподіл балів відбувається таким чином: 60 балів відводиться на оцінювання виконання завдань практики, відображених у звітній документації, 40 балів – на захист практики під час підсумкової конференції. Максимальну кількість балів, яку може отримати здобувач після проходження практики на підсумковій конференції – 100 балів.

<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

<https://drive.google.com/file/d/0B4IW4J1QFZAoLXVNNzg2bFJTRng2ZVFjdnA0dEV1YmFiQXY4/view?resourcekey=0-CxWUU4B0hXDwe08FZrsfoQ>

Таблиця 1

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F			

Орієнтовні запитання, які пропонуються на підсумковій конференції з захисту виробничої практики на посаді логопеда в закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням	1. Охарактеризуйте роль вчителя-логопеда в системі забезпечення супроводу дитини з особливими освітніми потребами, що навчається в закладі загальної середньої освіти. 2. Охарактеризуйте категорії дітей (за нозологіями) з особливими освітніми потребами. 3. Охарактеризуйте умови ефективного надання освітніх послуг для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Визначте роль та основні напрямки проведення у цьому випадку логопедичної роботи. 4. Охарактеризуйте умови ефективного надання освітніх послуг для дітей з затримкою психічного розвитку. Визначте роль та основні напрямки проведення у цьому випадку логопедичної роботи. 5. Охарактеризуйте умови ефективного надання освітніх послуг для дітей з порушенням інтелекту. Визначте роль та основні напрямки проведення у цьому випадку логопедичної роботи. 6. Охарактеризуйте умови ефективного надання освітніх послуг для дітей з порушеннями зору. Визначте роль та основні напрямки проведення у цьому випадку логопедичної роботи. 7. Охарактеризуйте умови ефективного надання освітніх послуг для дітей з розладом спектру аутизму. Визначте роль та основні напрямки проведення у цьому випадку логопедичної роботи. 8. Охарактеризуйте умови ефективного надання освітніх послуг для дітей з порушеннями слуху після кохлеарної імплантації. Визначте роль та основні напрямки проведення у цьому випадку логопедичної роботи. 9. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення у дітей з порушенням інтелекту легкого ступеня. 10. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення у дітей з порушенням інтелекту помірного та важкого ступеня. 11. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення у дітей з розладами спектру аутизму. 12. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення у дітей з загальним недорозвиненням мовлення. 13. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення у дітей з затримкою психічного розвитку. 14. Охарактеризуйте особливості розвитку мовлення у дітей з порушеннями зору. 15. Охарактеризуйте труднощі при формуванні мовлення у дітей після кохлеарної імплантації.
Рекомендована література (основна, допоміжна, інтернет-ресурси)	Основна: 1. Белова А.Б. (2018). Спеціальна методика розвитку мовлення. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 212 с. 2. Гаврилов О., Липа, О.В., Левицький В.Є., Ляшенко О.М., Кулеша Є., Данільченко В.Є. (2017). Прикладна корекційна психопедагогіка: олігофренопедагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-е, перер. та доповн. / за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 600 с. 3. Гаврилов О.В. (2012). Особливі діти в закладі і соціальному середовищі. Вид.2, доп. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 322 с. 4. Гаврилов О.В., Гаврилова Н.С., Глоба О.П., Константинов О.В., Мілевська О.П., Ткач О.М. (2022) Програма та методичні рекомендації до практик для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта. Логопедія:..

навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський: В-ць Ковальчук О.В., 196с.

5. Колупаєва А.А. (2019). Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків: Ранок. 304 с.
6. Константинів О.В. (2019). Професійно-трудове навчання учнів з порушенням інтелекту: Монографія / Константинів О.В. Кам'янець-Подільський: ПП „Аксіома”. 190 с.
7. Левицький В.Е. (2016). Спеціальна методика ручної праці. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 112 с.
8. Лісова Л.І. (2012). Клінічна діагностика мовленнєвих порушень. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 96 с.
9. Логопедія (2015) / за ред. М.К. Шеремет. К.: Слово. 776 с.
10. Мілевська О.П. (2019). Логогімнастика. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 52 с.
11. Мілевська О.П. (2016). Навчання розуміння текстів молодших школярів із затримкою психічного розвитку: Монографія. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 202 с.
12. Організація індивідуального навчання (2007). Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА. 140с.
13. Програми для загальноосвітньої школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (2018). К.: Початкова школа. 224с.
14. Тарасун В.В. (2011). Логодидактика. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. 392 с.
15. Ткач О.М. (2016). Інклюзивна освіта дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс. 148 с.
16. Ткач О.М. (2018). Логопедична практика. Керівництво з організації, виконання та захисту практики в закладах дошкільної, середньої та вищої освіти / О.М. Ткач. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 144 с.
17. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. (2009). Методика навчання української мови молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку (у процесі засвоєння словотворчих засобів. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова. 194 с.
18. Чередніченко Н.В. (2014). Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ).К.:Слово. 208 с.

Допоміжна:

1. Белова А.Б. (2017). Пропедевтика мовленнєвих порушень. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 140 с.
2. Бондар В.І., Ільченко А.М. (2009). Психолого-педагогічні основи розвитку дітей з психофізичними порушеннями в системі М. Монтесорі. Полтава: РВВ ПДАА. 252 с.
3. Гаврилова Н.С. (2011). Порушення фонетичного боку мовлення у дітей: Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 200 с.
4. Гаврилова Н.С. (2018). Логопедія: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 188 с.
5. Галецька Ю.В. (2018). Спеціальна методика викладання географії: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 120 с.

	6. Галецька Ю.В. (2019). Формування соціально-побутових навичок у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення: монографія. Кам'янець-Подільський:Аксіома. 230 с. 7. Голуб Н.М. (2014). Дидактичний матеріал з корекції та розвитку писемного мовлення учнів молодшого шкільного віку. К.: Слово. 384 с. 8. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання (1997) / Т.Д.Ілляшенко, Н.А.Бастун, Т.В.Сак. К.: ІЗМН. 128 с. 9. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. (2008). Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами. Суми: ВТД «Університетська книга». 302 с. 10. Ільченко А.М. (2014). Вища освіта і Болонський процес / Автори-укладачі: А.М. Ільченко, С.В. Шейко. Полтава: РВВ ПДАА. 316 с. 11. Константинов О.В. (2014). Формування соціально-трудової компетентності учнів спеціальної школи та інклюзивного навчання. Кам'янець-Подільський: КПНУ імені Івана Огієнка. 27 с. 12. Лісова Л.І. (2015). Корекція навчальної діяльності молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення: Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 224 с. 13. Сімко А.І. (2014). Корекція психомоторики дітей-олігофренів дошкільного віку. Монографія. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс. 180 с. 14. Сімко А.І. (2016). Фізична реабілітація дітей з особливостями інтелектуального розвитку. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс. 136 с. 15. Скрипник Т.В. (2010). Феноменологія аутизму: Монографія. К.: Фенікс. 368 с. 16. Ткач О.М. Подолання мовленнєвих порушень у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку / О.М. Ткач. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 146с. 17. Шульженко Д.І. (2009). Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: Монографія. К.: Слово. 385с. 18. Чередніченко Н.В., Горбачова Д.М. (2016). Формування фонетико-графічної грамотності у молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. К.: ДІА. 212 с.
	Інтернет ресурси 1. Веб-сайт Міністерства освіти і науки України: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-program-i 2. Журнал «Бюлетень ВАК України» № 9-10, 2011 р., нові вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій: 3. http://www.library.kpi.ua/system/files/byuleten_vak_ukr_9_10_2011.pdf 4. Урядовий портал – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-organi-a957

5. <http://logoclub.com.ua> Логопедичний сайт, на якому зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи.
6. <http://www.logopedia.com.ua> Український логопедичний сайт для батьків, які піклуються про мовленнєвий розвиток дитини, для логопедів.
7. <http://logopedija.at.ua> «Логопедична новинка» Любові Чулак. Пропонується різний матеріал для логопедів, корекційних педагогів, батьків. Файли доступні для безкоштовного завантаження для зареєстрованих користувачів! Реєстрація безкоштовна.
8. <http://logopedu.com.ua> Клуб професійних логопедів. Клуб професійних логопедів – це сайт, призначений для ознайомлення логопедів, корекційних педагогів та просто небайдужих батьків з методикою подолання мовленнєвих порушень у дітей. Матеріали запропоновані українською мовою для закладів загальної середньої та дошкільної освіти.
9. <http://innagidkih.ucoz.com> Персональний сайт вчителя-логопеда Інни Жидких. Сайт для тих, кого цікавить логопедія.
10. <http://defectolog.by> Дефектолог. Портал призначений для широкого кола користувачів – вчителів-дефектологів, вихователів, вчителів-логопедів, адміністрації установ освіти, батьків учнів. На сайті Ви зможете познайомитися з нормативними документами, правовим забезпеченням навчального процесу, різними навчальними програмами, діагностичними матеріалами, спеціальною літературою, а також з новинами в системі професійної освіти в Республіці Білорусь.
11. <http://logopedia.by> Логопедія. На сторінках сайту Logopedia.by висвітлено актуальні питання сучасної логопедії і дефектології в цілому. Тут ви знайдете відповіді на найбільш хвилюючі Вас питання. Сайт розкриває питання дитячої логопедії. Даний сайт може бути корисний для батьків дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, для логопедів і вчителів-дефектологів, а також для студентів.
12. <http://logoped.in.ua> Матеріали з діагностики та корекції порушень мовлення, статті для батьків, описи дидактичних ігор.
13. http://logopedija.at.ua/load/didaktichni_igri/2 Каталог логодидактичних ігор.
14. Журнал «Бюлетень ВАК України» № 9-10, 2011 р., нові вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій: http://www.library.kpi.ua/system/files/byuleten_vak_ukr_9_10_2011.pdf

	15. http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html Український тезаурус 16. library.iapm.edu.ua/metod/2328.pdf Бібліотека МАУП 17. http://aqce.com.ua/ Збірник наукових праць «Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)
--	---